

1872 c.

ИИППИТ ИЙЭ-КЫҺАБЫТ

БИҢИГИ ОСКУОЛАБЫТ

ҮҮНЭР КӨЛҮӨНЭБЭ КЭС ТЫЛ

**Хүндү саранзаччилар, наука төрүттөрүн быгатын байы-
лылар ийин кээуһүн, марксизм-ленинизм төрүтсөччиларын
эйимүүлэрин эрдэттин үөрэттин, диктин ис культураны
кыттаптың! Билэ этүүнэн үтүө барзалантасх буолум!**

Билэгтүнэ науцнай-технический революция үйэтнэгэр нэгүмэ салгын курадук маада. Эһигиттан ардуу таваннаах таргыт, үлэни таптааччыларгыт, элекке ардуу ыяларбыттар-гыт ученай буолалларың туһугар маумада хорсучунуу тапа-дык!

Осужденные же сданы смирительно, без боя, без сопротивления, без выстрелов, без криков, без слез, без шума, без запаха крови, без запаха пороха, без запаха смерти.

Солхон бигд дэлхит нүүнмэсдэй бээр—аа обществод туу халаха нийн бүсүү нүүнмэсдэй. Ону байхылырга эйнэхэ аа табиарыстар жинлелеллээр. Дыбуу дьон була үүнэ тахымытыгыг тарснуттэрсинггэр, ууугаларга, рабчанларга, башындайга, лариндай унча советнай үлэмггэр—буттуун советской моруонд урдун нэстээхит. Аа табиарыстары —синган, энжэргэ бэлэнтлоох, сайабаснаа. Ичтыва бууви!

Г. П. БАШАРИН,
профессор, исторический наука доктор,
Сала АССР наумаларына утуулук доттала,
оффубан ботунталак гизданини.

Хромодозияттан

1. Начальная Народная училище—1872 с. муус устат 4 хүнүүтэй—1914 с.
2. Иний ныхаастаах начальнай училище—1914 с.—1917 с.
3. Урдуу начальнай училище—1917 с.—1920 с.
4. Биеэ группалаах саятскай оскуула—1920 с.—1925 с.
5. Сэтгэ группалаах оскуула—1925с.—1928 с.
6. II Концантр оскуулата—1928 с.—1930 с.
7. Номхоннай ычхат оскуулата—1930 с.—1933 с.
8. Сэтгэ ныхаастаах (үлөрүтэ суух орто) оскуула—1933 с.—1950 с.
9. Чуралчы орто оскуулата—1950 с.ыл баладан ыйын 1 хүнүүтэй.

История там

Удмуртский язык	
1872 г. - 25	1936 г. - 356
1885 г. - 21	1953 г. - 453
1890 г. - 16	1967 г. - 498
1914 г. - 42	1968 г. - 457
1917 г. - 54	1971 г. - 473
1925 г. - 71	
Удмуртский язык	
1872 г. - 1	1930 г. - 4
1914 г. - 2	1941 г. - 16
1917 г. - 5	1972 г. - 42

Дамныг үнэ ихийс ажарыгтар Боотурскай
улуунка биир да «журнал суоца, хата ол онну-
тар 12 ажара дэмэтэ үлэднирэ. Манайгы
«журнал Чурачмын Волосенский тагара дэл-
тис эийнхэ, нийдмэх зайыттан 25 үелү хэмү-
нэ, 1872 гылдаахы муус устур 4 хүнүгэр
агидэмбэтэ.

Бодоула аһылзымтытар уонна киин үлэтигэр таҕа өлөөрүн сурууска-бичикка үөрэтигэ өлөөрүнө сымыада өлөрбүт үдүү нуутча илүүтүн бастым эйдөөх-саныаалах дьонноро — политэһиһиннайдар улахан көмөү өлөрбүттэр. Кииндэр өлөөрү үөрэтээлэр, учууталларга экиа көмө өлөрбүттэр.

Оскула айналык үрөс тарбиясынагар, педогогиктик жетилген кыттымын мабмет, Ходо-
бур, 1873 с. окууларга сана динни туул
бирбеттер. Бракхавалаллах камун революция
булуну экинчи ууламдын бекеттер окуубаталар

Удзу Октябры ыра культура, үөрөхтээһин сайдыытыгар дьиннэх усулуобуйаны тэрэһинэ. 20-с сыллартан илэ өскүдэ сааһа сөөкөһэй өскүдэ гүөһүгэр үктэммитэ.

[illegible]

1966-жылдан сабаланы өзгөчө кыялыны бүтүрүштү үйрөткөчүлөр 90-96 басып чыгышына чейин үйрөткөчүн IX-X кыластарга салгыналылар. Өткөн I-III кыластарга үйрөх салык бызалан-парылар ууңа программаларыгар, тирөөдүн-пактык ишениш түмүктөнөн өрөр, Физика, ма-томатика, химия, биология о.а. предметтери үйрөткөн иш хөдөөнө сызтай тил саптардылар ууңа багытталган.

Зууны тэдгээр зэвсгэлээр улстөр өө хо-
лоон уусна. Форма өтгөрн байхаднаар,
Фидел, католикийн, чөлөөн уусна химий
предиктатор өднийдэлэр, тэвчээсний
бүлэгээр агаар, Викторинаар, бүлэгс өн

СЫЫППАРАЛАР,
ЧАХЧЫЛАР

Ситата суол даражынан оскуола абыллыарыттан 398 үчүтүлү үлөмүбөт, ол ичинтэн нууччата—76, азырбентала—8 атын өмүктүлү—7.

Оснүүлж директордарынхан—снбиздмссэйдэрикэн 37
ннбн үлдээбнт. Ол ннбнтэн:

Революция инники — Николай Припузов (1872 г.)
Сидор М. М., Николай М. Е., Скрыжовский
Т. М., Николай Андреев, Софрон В. И.
Степанов А.

Нэлхэвнэй тутуу, манхайгы пятилетналар сылла
рыгар—Г. В. Студенция, В. М. Мигалкин,
К. Д. Петалев, Т. К. Захаров, Е. С. Сивцев
—Талын Буна М. М. Кампеев.

Аба дайдуку көмүскүүр Улуу сэрин сыяларыгар—
С. Н. Слепцов, Н. Н. Федоров, Н. В. Сыро-
матников, Е. А. Макаров.

Орто окуулаз маңнайгы директордара—Р. И. Васильев, Н. К. Дольковская, А. Н. Бариханин.

Орто есжуула директордарынан ордуя уфунну
үлөзөтүүлөр — Г. Д. Едешов, Н. Н. Дельчевиски
(1966 сылта).

Үерэм билгн таһымд улаатан иһэр:	
1966—67 сс.	69,7 бырыһыан
1967—68 сс.	86,4 бырыһыан
1968—69 сс.	87,4 бырыһыан
1969—70 сс.	89 бырыһыан
1970—71 сс.	90 бырыһыан

Оскуула минпит-үөрөппит наннык биллиилээх
дьомхорунан икэн туттар:

[illegible]

Оскула материалый базатын зантып-
кыкы удулар кытмалынылар. Оскула бил-
гин талору өбүрүдөйинилээк физика, химия
биология, нуука, саяз уюна английскый ты-
ларга, историнда, математикара, началый
кыластарга кабинеттары таринна. Ити саяз
итардан бынал 20 тын. саякуубойдаах кер-
еги үөрөтөр пособиелар, кабинетнай тарил-
булдутинулар.

Кадин салдарта методический үлө сирек
сыйда. Укууталлар үрөстөр уонна натар у
араа бөлүрүүстөрүгөр идэтийинилэргэр ааа
кэки дыйаллар өлөхтөнүүлэр. Педагогическ
уонна психология аныккаах семинарскай
өтүнэлэр ыытыалаллар. Бастын педагогическ
ошты үрөтүнүг уонна таратыыга кадин
эл сыйта өскөөл укууталарыттон саста

Учёныйдар — С. А. Никитин, профессордар —
Г. П. Башарин, Е. И. Коркина, наука кандид-
датлари — Г. Г. Мапаров, Д. С. Макаров,
Д. Д. Красильников, С. И. Сидельев, И. И.
Ефимов, В. Н. Винокуров, И. И. Поляков.

Суруйлааччылар — А. Б. Кулаковский, Д. К. Сизов,
С. А. Саввин, Г. Н. Махаров, С. Ф. Сефрин,
А. С. Бродников, В. С. Соловьев, В. В.
Иванов.

Врачи: Н. Н. Сокольников, Д. Т. Брызгалов, М. П. Федоров, М. Ф. Платонова, М. Д. Ефремова, А. П. Иконкина, Е. С. Матвеев.

РСФСР, Саха АССР үтүөлээх артиһа, Ленин ордены
нын башкараачы В. А. Савин, театр режиссера С.
Савин.

Осқуланьы қызыл көмүс медальменан Макарова З. үрүн көмүс медальменан Иковлева В. П. үнін бұ алевна В. И. үрәннн бұтәрбттүр.

1953—1971 сс. бараста 799 үөрэнөөччи орто
 училищаны үөрэжэн бүтэрдэ. Үрдүк үөрөөн 220, орто
 училищаны бүтэрдэ 86 выпускник бүтэрдэ.

Билигтн үрдүк үөрэххэ 138, орто үөрэх заведениеларыгар 39 ийи үөрөнэр.

Норуйн урсаларинтатэр—	161
Тыа хааайыстыбатан специалистарынан—	60
Дорубуйа харыстабылыгар—	40
Араас идээлэх механизатордар—	28
Эргэжигэ—	17
Үп үлэһиттэрэ, экономистар—	17
Културнай-смыдатар төрүтэлэргэ—	15
Биһатчы произведствоса үлэһиттэр—	85

